

บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการศึกษา

"ในขณะที่สื่อมวลชนทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความสนใจแพร่หลายขึ้นทุกวัน แต่หนังสือพิมพ์ก็ยังคงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานเชื่อถือของประชาชนอยู่ตลอดเวลา"^{๑๕} บทบาทของหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยปัจจุบันนี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและพัฒนาการของประชาชนอย่างมาก หนังสือพิมพ์ได้ช่วยให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะรับทราบข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวและอยู่ห่างไกลตัวออกไป ตลอดจนความสำนึกในหน้าที่ทางด้านการเมือง สังคม และการศึกษาเหล่านี้เป็นต้น

ถ้าหากจะพิจารณาถึงสาเหตุที่คนอ่านหนังสือพิมพ์แล้วก็จะประมวลได้ดังนี้

๑. เพราะต้องการทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๒. เพื่อให้ความรอบรู้หลาย ๆ ด้านและรู้เท่าเทียมคนอื่น
๓. เพื่อเรียนรู้ทัศนะและความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ
๔. เพื่อที่จะได้เข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้
๕. เพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ
๖. เพื่อการศึกษาหาความรู้ให้ตนเอง เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งที่รวบรวมความรู้วิชาการด้านต่าง ๆ มาเสนอเป็นประจำ

จากเหตุผลที่ประมวลดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์มีภาระหน้าที่สำคัญในแง่ที่จะช่วยในการศึกษาแก่ประชาชนได้มาก ทั้งนี้โดยไม่ต้องพะวงกับรูปแบบของการศึกษาใน

* โรงเรียนเลย อะไรเป็นเรื่องในชีวิตปัจจุบัน ต้องรู้ ต้องคิด ต้องกระทำ หนังสือพิมพ์สามารถช่วยได้

^{๑๕} กริช สัมพันธ์, "Investigative Reporting", นิเทศสาร, (พระนคร : โรงพิมพ์มิตรเจริญการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๑๕

เต็มที อีกทั้ง เรื่องราวต่าง ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นความรู้ที่ไม่มีในตำราเรียน แต่เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านหันต้อโลก เช่นเรื่องความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์หรือการค้นพบทางคานโบริภาคคี ประวัติศาสตร์ ซึ่งไม่มีในหลักสูตร"๒๐ การอ่านข่าวอาชญากรรมก็ช่วยให้กระทำหรือละเว้นการกระทำหรือคิดหาวิธีการป้องกันเหตุการณ์บางอย่างที่อาจเกิดอันตรายได้ บทเรียนเหล่านี้มีประโยชน์มากกว่าจะนั่งสอนกันในโรงเรียน

นอกจากนี้ ถ้าจะพิจารณาเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์กับสื่อมวลชนประเภทอิเล็กทรอนิกส์ในด้านการเสนอข่าวหรือเรื่องราวต่าง ๆ แล้วจะพบว่า หนังสือพิมพ์มีข้อได้เปรียบดังนี้คือ๒๑

ด้านความเชื่อถือได้ (Believability) คนเรามักจะมั่นใจในสิ่งที่ได้อ่านมากกว่าในสิ่งที่ได้ยิน และแม้ว่าโทรทัศน์จะทำให้เราเห็นภาพก็จริงแต่ก็เป็นกรเห็นเพียงแวบเดียว หนังสือพิมพ์จึงให้ความมั่นใจต่อผู้รับข่าวสารในประการนี้มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น

ด้านความสมบูรณ์ (Completeness) หนังสือพิมพ์ยอมให้รายละเอียดของข่าวสารได้มากกว่าวิทยุหรือโทรทัศน์

ด้านการอ้างอิง (Referability) ผู้อ่านหนังสือพิมพ์สามารถกลับมาอ่านเรื่องราวที่ได้อ่านแล้วอีกก็ครั้งก็ได้ และในเวลาใดก็ได้ส่วนวิทยุและโทรทัศน์นั้นผู้ฟังและผู้ชมจะต้องไม่พลาดเวลาออกอากาศและเมื่อฟังหรือชมแล้ว ถ้าไม่เข้าใจก็ไม่สามารถนำกลับมาฟังหรือชมใหม่ได้

ด้านการย้ำ (Repetition) หนังสือพิมพ์อาจลงข่าวเดียวกันติดต่อกันหลายวัน และทุกครั้งก็มีรายละเอียดเพิ่มเติม อาจจะน่าเบื่อสำหรับผู้รู้ แต่ก็เป็นการกระตุ้นมวลชนให้เกิดการตื่นตัว เกิดอารมณ์รวม มีการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและขยายเผยแพร่ต่อ ๆ กันไป วิทยุอาจรายงาน

๒๐ สันตะเล (ตามหนังสือ) คำบรรยาย, สำหรับนักศึกษาปริญญาโทปีที่ ๒, วิทยาลัยวิชาการศึกษาระธานมิตร, (๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๖)

๒๑ Hadley Read, Communication Methods for All Media, (Illinois: University of Illinois Press, 1972), P.125 - 126

ชาวข่าวกันได้ก็จริงแต่มีโอกาสน้อยที่จะเพิ่มเติมรายละเอียด ส่วนโทรทัศน์มีโอกาสเสนอข่าวสั้นน้อยกว่าวิทยุ และมีโอกาสขยายความได้น้อยกว่าหนังสือพิมพ์

บทบาทโดยทั่วไปของหนังสือพิมพ์

ปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่าง ๆ อยู่มากในสังคม กล่าวคือ^{๒๒}

๑. ทำหน้าที่แถลงการณ์ โดยเสนอข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เตือนประชาชนเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของพลเมืองคือ กระตุ้นความสนใจของประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมของสาธารณประโยชน์ เป็นต้น
๒. ให้สาระสำคัญของข่าวสาร โดยให้รายละเอียดซึ่งเป็นภาพที่เห็นได้ อัจฉเป็นภาพถ่ายบุคคล กลุ่มคน ทิวทัศน์ แผนที่ แผนภูมิ เหล่านี้ยอมทำให้ข่าวสารเป็นที่เข้าใจและเพิ่มความหมายมากขึ้น
๓. มีอิทธิพลต่อสาธารณมติ (Public opinion) หนังสือพิมพ์มักจะเร้าให้ประชาชนเขียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวที่กำลังเป็นที่สนใจทั่วไปในชุมชน มาลงหนังสือพิมพ์แล้วจะมีฝ่ายที่เขียนตอบ ผู้อ่านยอมจะใคร่รับความคิดเห็นของทั้ง ๒ ฝ่าย
๔. เป็นผู้ส่งเสริมที่สำคัญ เช่น โฆษณาชุมชนของตนต่อโลกภายนอก และชี้ให้ประชาชนเห็นถึงความบกพร่องและขอควรแก้ไขของชุมชน แมแต่การโฆษณาทางการค้าในหนังสือพิมพ์ก็เป็นพลังอย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดการแข่งขันเพื่อสนับสนุนการผลิตทางอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพและเป็นผลิตภัณฑ์ราคาถูก
๕. ทำหน้าที่ป้องกัน โดยป้องกันและเห็นขบวนการกระทำสิ่งที่ไม่ดี เตือนสาธารณชนถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ป้องกันคนบริสุทธิ์ให้พ้นจากขอกกล่าวหา ทั้งป้องกันสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และเสริมสร้างบทบาทตามวิถีทางประชาธิปไตย

^{๒๒} Frank W. Rucker, Herbert Lee Williams, Newspaper Organization and Management (Iowa : The Iowa State University Press, 1968) P 5 - 6

๖. ให้การศึกษาต่อผู้อ่าน โดยให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ จิตวิทยา การเมือง การแพทย์ เกษตรกรรม เคหศาสตร์ และอื่น ๆ อีกมาก ยกตัวอย่าง คอลัมน์ทางการแพทย์ก็อาจจะเป็นคอลัมน์ที่แนะนำแพทย์ให้ขอแนะนำในเรื่องรักษาโรคสามัญ และโรคต่าง ๆ พร้อมทั้งแนะนำการที่จะหลีกเลี่ยงจากโรคภัยและวิธีปฏิบัติตนที่ถูกสุขลักษณะ หรือเรื่องปัญหาการเมือง ก็มีคอลัมน์จิตใจต่างหาก แม้แต่การแนะนำการทำสวนทำไร่ก็มีเสนอต่อผู้อ่านควบ

บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่ต่อการศึกษา

ในด้านบทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการศึกษา ถ้าจะพิจารณาถึงผลที่ผู้อ่านได้รับแล้ว หนังสือพิมพ์ให้คุณค่าทางการศึกษาดังนี้คือ^{๒๓}

๑. ช่วยให้อ่านมีความรู้กว้างขวางขึ้น ชาวและสารคดีบางเรื่องอาจช่วยเสริมสร้าง และเพิ่มพูนความรู้ในวิชาที่เรียนให้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ความเป็นไปของการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้อย่างดีอีกด้วย

๒. ช่วยปลูกฝังนิสัยให้เป็นคนรักการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

๓. ช่วยให้อ่านมีความคิดวิจารณ์เนื้อหาและเรื่องราวต่าง ๆ จากการอ่านและก่อให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

๔. ทำให้ทราบความเคลื่อนไหว และการค้นคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และให้ความรู้รอบตัว

^{๒๓} วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, "ควรจะให้สื่อสารมวลชนมีบทบาทต่อการศึกษาของไทยอย่างไร", เอกสารการสัมมนา, (นิสิตชั้นปีที่ ๒ สาขาโสตทัศนศึกษา, ๒๕๑๖) หน้า ๘

หนังสือพิมพ์ช่วยส่งเสริมการศึกษาแบบเป็นทางการ (Formal Education)

การศึกษาแบบเป็นทางการหรือการศึกษาในโรงเรียนหรือสถาบันใดถูกวิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่า เป็นการจัดการศึกษาที่มีแนวการสอนหันเหห่างไกลจากสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริง. อย่างไรก็ตาม "การสอนในโรงเรียนเป็นเพียงวิธีการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติให้แก่คนวิธีหนึ่งเท่านั้น หากเป็นวิธีเดียวที่มีอยู่ในโลกไม่ และก็ไม่แน่ว่าจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด" ^{๒๔}

การที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีทางของห้องเรียนไปสู่สิ่งแวดล้อมในชีวิตจริง เป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลาความพยายามอย่างรอบคอบในอันที่จะหาวิธีดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การนำเอาสื่อสารมวลชนเข้ามาใช้ในการนี้ก็เป็นวิธีหนึ่ง เพราะเหตุที่ว่า "สื่อมวลชนจะเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงห้องเรียนกับโลกภายนอกให้มาบรรจบพบกันใหม่มีความใกล้ชิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สื่อสารมวลชนจะเป็นเสมือนประตูที่จะเปิดให้ห้องเรียนนั้นหันไปสู่สังคม" ^{๒๕} หันไปสู่โลกของความจริงมากยิ่งขึ้น บทบาทของสื่อสารมวลชนในการศึกษาของระบบอย่างเป็นทางการจึงมีอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของหนังสือพิมพ์ซึ่งมีข้อได้เปรียบสื่อสารมวลชนชนิดอื่น ๆ ดังที่กล่าวแล้ว

"ในสหรัฐอเมริกา ได้ปรากฏว่าครุฑตามโรงเรียนจำนวนมากต้องการให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ชาวให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรทางสังคมศาสตร์ ทั้งยังเป็น

^{๒๔} นิโคลัส เบ็นเน็ต "โทรทัศน์สำหรับมิชฌาคศึกษาหรือ", เอกสารการสัมมนา, แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรกฎาคม ๒๕๑๖), หน้า ๑

^{๒๕} ไพฑูรย์ สีนลาวัณย์, "บทบาทของสื่อมวลชนในการศึกษา", เอกสารการสัมมนา, แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (กรกฎาคม ๒๕๑๖) หน้า ๒

การช่วยนักเรียนให้เรียนรู้ถึงการที่จะประเมินและกลั่นกรองข่าวที่ได้รับ^{๒๖} ครูอาจช่วยนักเรียนให้เข้าใจภูมิหลังของเหตุการณ์ในข่าว หรืออธิบายขยายความเรื่องที่คลุมเครือให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อมในชีวิต ซึ่งจะเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเผชิญเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอนาคตได้อย่างดียิ่ง

ในประเทศทางยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี เบลเยียม สวีเดน และสวิตเซอร์แลนด์ได้มีการจัดทำหนังสือพิมพ์สำหรับเด็กในวัยเรียนระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งเด็กมีความสนใจหนังสือพิมพ์ประเภทนี้มาก โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ มีหนังสือพิมพ์สำหรับเด็กเป็นจำนวนมาก และจัดสำหรับเด็กตั้งแต่วัย ๘ ขวบเป็นต้นไป หนังสือพิมพ์สำหรับเด็กเล็กส่วนมากอยู่ในความควบคุมของครู ในบางประเทศ รัฐบาลเป็นผู้ส่งเสริมควบคุมและช่วยเหลือทางการเงินแกหนังสือพิมพ์ด้วย

เนื้อหาในหนังสือพิมพ์สำหรับเด็กแต่ละวัยไคนำเอาเรื่องราวที่เด็กสนใจมาประยุกต์เข้ากับสิ่งที่จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าที่จะให้เด็กได้รับ เช่น เรื่องสืบเนื่องจากการเผชิญภัยระหว่างสงคราม เรื่องการสืบสวน เรื่องเกร็ดความรู้ต่าง ๆ อาจดัดแปลงเป็นภาพการ์ตูน การตอบปัญหา เพื่อทำให้เด็กสนใจหนังสือพิมพ์ สำหรับเด็กวัย ๑๓ ขวบขึ้นไปก็มีสอดแทรกความรู้เรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นการฝึกนิสัยรักการอ่าน และกระตุ้นให้รู้เรื่องราวความผันแปรของเหตุการณ์บ้านเมืองตั้งแต่ในวัยเด็ก^{๒๗}

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์บางฉบับยังได้จัดหน้าพิเศษในวันอาทิตย์เป็น section หนึ่งต่างหาก มีคอลัมน์และภาพการ์ตูน ซึ่งล้วนแล้วแต่เสริมความรู้ให้เด็กโดยเฉพาะ

ในประเทศญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ Asahi ได้ออกหนังสือพิมพ์รายวันฉบับสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา เป็นหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก (Tabloid size) ภาษาที่ใช้เป็นคำง่าย ๆ ที่

^{๒๖}

William A. Nesbitt, Interpreting The Newspaper in the Classroom;

(Foreign News and World Views, Foreign Policy Association, United States of America, 1971), P.77.

^{๒๗}

เสฐียร พันธงชัย, "หนังสือพิมพ์ให้โอะไรกับการศึกษา", เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการทั่วไปทางสื่อสารมวลชน, แผนกนิสรวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (ตุลาคม ๒๕๑๗) หน้า ๑ - ๒.

ที่เด็กจะเข้าใจได้ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้งข่าว-สารคดี การ์ตูน และเกมส์ปริศนา

เนื้อหาค่านานานั้น เสนอเฉพาะข่าวที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก เช่น ข่าวเด็กวาดรูป เก่ง ข่าวเด็กสอบไล่คะแนนดี เป็นต้น หรือข่าวสังคมเช่นใครเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ใครเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นต้น ส่วนสารคดีมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศ หรือเรื่องที่แสดงถึงความกล้าหาญ ความเพียรของบุคคลต่าง ๆ ในประเทศ การ์ตูนสำหรับเด็กก็ให้ทั้งความคิดและความสนุกสนานที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย และเกมส์ต่าง ๆ จะเป็นการทดสอบเขาวงกตปัญหา มีรางวัลให้สำหรับเด็กที่ตอบปัญหาถูกต้อง นอกจากนี้มักจะมีการตั้งคำถามประจำวัน เช่น แปรงพันก่อนนอน หรือเปล่า กลาวสวัสดิ์พอมแมกอนไปโรงเรียนหรือเปล่า เป็นต้น

ในเมืองไทยมีหนังสือพิมพ์สำหรับเด็กเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาฉบับหนึ่งคือหนังสือพิมพ์ Student Weekly เป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ขนาดเล็ก (Tabloid size) เสนอเรื่องราวและข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนนักศึกษา หรือชาวที่นักเรียนควรสนใจเป็นส่วนใหญ่ เช่น ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา มีลงข่าวการเมืองซึ่งนักเรียนกำลังสนใจบ้าง และที่ขาดไม่ได้คือข่าวกีฬา ส่วนคอลัมน์ต่าง ๆ ก็มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับนักเรียน เช่น คอลัมน์นักเรียนประจำ สัปดาห์ จะนำเรื่องของนักเรียนที่เรียนดี หรือนักเรียนที่มีกิจกรรมอันน่ายกย่องเป็นตัวอยางมาลง ทั้งยังมีคอลัมน์ตอบปัญหาชิงรางวัล ความรู้รอบตัว ฝึกภาษาอังกฤษ แนะนำการประดิษฐ์เครื่องใช้ เป็นต้น ซึ่งข่าวและคอลัมน์ดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมความรู้ให้นักเรียนให้กว้างขวางขึ้น แต่อย่างไรก็ดี มีหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับหนึ่ง คือหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ได้จัดหน้าพิเศษสำหรับเด็ก โดยเฉพาะ มีเนื้อหาประเภทความรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก เช่น คอลัมน์ความรู้รอบตัว เกมส์ปริศนา และประเภทบันเทิง มีการ์ตูน นิทาน ซึ่งปรากฏว่าผู้จัดทำหน้านี้ได้รับรางวัลในฐานะจัดทำคอลัมน์สำหรับเด็กได้ดีเด่น จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๑๓ อีกด้วย

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์รายวันอื่น ๆ ที่พิมพ์ออกจำหน่ายทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เช่น ไทยรัฐ เคลินิวส์ เคลิโหม คาวสยาม ได้จัดหน้าเกี่ยวกับการศึกษาไว้หน้าหนึ่งต่างหาก ซึ่งจะมีเนื้อหาประเภทข่าวการศึกษา ข่าวเกี่ยวกับการทดลองและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ตอบปัญหานานูเกร็ดความรู้คานต่าง ๆ เกมส์ทายปัญหา และบางครั้งก็มีแนะนำความรู้ในการประกอบอาชีพ เช่นการปลูกต้นไม้ การช่าง ฯลฯ ด้วย

หนังสือพิมพ์กับการศึกษานอกแบบ (Informal Education)

ในประเทศที่กำลังพัฒนาประชาชนส่วนใหญ่มักจะขาดการศึกษา สำหรับประเทศไทย ประชาชนไม่ต่ำกว่า ๘๐% ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนต่อ เด็กที่เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ ชั้นประถมศึกษา ๔ จากโรงเรียนแล้ว หากไม่มีโอกาสได้อ่านหนังสือบ้าง ก็จะลืมหนังสือและกลายเป็นคนไม่รู้หนังสือไป ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการศึกษามูลทาง ๆ เกี่ยวกับผู้ที่เรียนจบประถม ๔ ไปแล้ว ผลปรากฏว่า เด็กที่เรียนจบประถมศึกษา ๔ ไปแล้ว ประมาณ ๓๓% อาจจะกลายเป็นไม่รู้หนังสือภายในเวลาไม่กี่ปี ซึ่งหมายความว่า การลงทุนสำหรับจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีละประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ต้องสูญเปล่าไปถึง ๓๓% หรือราว ๑,๐๐๐ ล้านบาท เพราะเหตุที่นักเรียนเหล่านั้นกลับไปสู่สภาพการไม่รู้หนังสือตามเดิม

กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาจึงได้วางโครงการจัดหาหนังสือและเอกสาร สำหรับประชาชนในชนบท โดยจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ
๒. เพื่อส่งเสริมการอ่านและป้องกันการลืมหนังสือ
๓. เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชน

โครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ได้เริ่มทดลองมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ และทำเป็นโครงการถาวรตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมา ปรากฏว่าเป็นที่สนใจของประชาชนมาก สามารถขยายได้ครอบคลุม ๔๖,๐๐๐ หมู่บ้าน ทั่วประเทศไทยได้ภายใน ๑๐ ปี เมื่อประชาชนมีหนังสือสำหรับอ่านอยู่ใกล้มืออย่างทั่วถึงเช่นนี้ ก็หวังได้ว่าประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมีนิสัยรักการอ่านหนังสือมากขึ้น และกลับลืมหนังสือน้อยลง โดยเฉพาะถ้าได้ติดตามอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำแล้ว ก็ยิ่งช่วยใหญ่ทันเหตุการณ์ รับรู้การดำเนินงานของรัฐบาล สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน

กรมสามัญศึกษาได้เตรียมจัดสรรงบประมาณเพื่อขยายโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไว้อย่างแน่นอนในระยะ ๕ ปี (๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) ดังจะเห็นได้จากตารางแสดงงบประมาณดังนี้

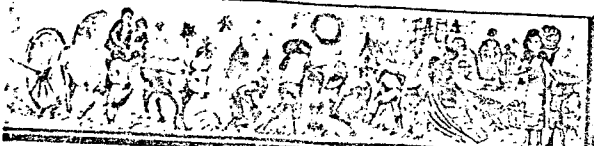
ปี พ.ศ.	จำนวนหมู่บ้าน		จำนวนงบประมาณ	
	ตามโครงการ	จัดได้จริง	ตามโครงการ	จัดได้จริง
๒๕๑๕	๓๕	๓๕	๘๘,๕๐๐	๘๘,๕๐๐
๒๕๑๖	๕๖๔	๘๘๓	๑,๐๕๕,๕๘๐	๕๓๐,๐๓๐
๒๕๑๗	๓,๑๒๑	๑,๒๘๐	๓,๕๒๗,๘๕๘	๑,๒๐๘,๕๐๐
๒๕๑๘	๕,๓๐๑		๕,๘๐๘,๕๕๘	
๒๕๑๙	๗,๗๓๕		๘,๕๕๘,๘๗๕	
			๑๘,๘๓๘,๘๑๑	

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านนี้ ในแต่ละวันจะมีหนังสือไว้ให้อ่านแห่งละไม่ต่ำกว่า

๓ ฉบับ

นอกจากนี้กองการศึกษาผู้ใหญ่ยังได้พยายามจัดหาวัสดุในการอ่านที่จะให้ความรู้ และข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์สำหรับใช้ประกอบความคิดการตัดสินใจในการดำเนินชีวิต อีกวิธีหนึ่ง โดยจัดโครงการหนังสือพิมพ์สารผู้ใหญ่ขึ้น หนังสือพิมพ์นี้ได้ส่งไปให้ชาวบ้านได้อ่านเป็นประจำทุกวัน โดยผ่านโครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และมีลักษณะเป็นแบบหนังสือพิมพ์ผนัง (Wall Newspaper) ใช้ภาษาและเนื้อเรื่องง่าย ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของชาวบ้าน (ดังตัวอย่างหน้าต่อไป)

นอกจากส่งให้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านแล้ว ยังส่งให้ทองสมุคประชาชนและโรงเรียนผู้ใหญ่ ตลอดจนทั้งหน่วยราชการและองค์กรเอกชนอื่น ๆ ที่ต้องการนำไปเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบอีกเป็นจำนวนมาก เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กรรมการพัฒนาชุมชน มูลนิธิบูรณะชนบท นิสิตนักศึกษา โครงการอาสาพัฒนา เป็นต้น

หนังสือพิมพ์ไทย

กองบรรณาธิการ: พระยาภิรมย์ภักดี, พระยาภิรมย์ภักดี

ฉบับที่ ๑๒๖ ประจำปีที่หก เดือน มีนาคม ๒๕๑๕

การศึกษายุคใหม่เป็นสาระสำคัญของนักเรียน

๕. สัมผัสที่แปลกใหม่กับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

๐ การเงินได้ ผู้รายได้ในกิจการต่างๆ จะต้องยื่นประมวลเงินภาษีในได้ ต่อสำนักงานสรรพากรอำเภอ ท้องที่ หรือกรมสรรพากรภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี

๐ ภาษีมรดกหรือที่อื่นประมาณภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่นายอานหรือทายาทคนแรกได้รับทราบ (มีประกาศกระทรวง)

๐ ภาษีโรงเรือน อื่นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี

๐ ภาษีการค้า ผู้ประกอบการค้าขาย ต้องยื่นการชำระภาษีต่อเจ้าพนักงานภาษีท้องที่ หรือสรรพากรอำเภอ ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือน

๖. อาชีพขายปลีกสินค้าในร้าน

โดยสมัคร อาชวะเจษฎ์

บางท่านมักจะปล่อยปะละเลยเกี่ยวกับข้อบังคับบางประการ ซึ่งหากท่านได้ทราบคุณสมบัติกฎหมายให้ประชาชนปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ เช่น การจดทะเบียนการค้า การจดทะเบียนเงินได้ ฯลฯ ดังนี้เป็นต้น การละเลยในข้อนี้ อาจทำให้ท่านต้องเสียภาษีที่ทางราชการกำหนดไว้ ซึ่งอาจมีจำนวนมากกว่ากฎหมายที่บังคับไว้ จึงขอเสนอกฎหมายบางประการที่ประชาชนควรรู้ ดังนี้

๐ คนเกิด ต้องยื่นเรื่องขอทะเบียนพร้อมถ่ายเอกสารใน ๑๕ วัน นับแต่วันเกิดของตนได้

๐ คนตาย ต้องยื่นเรื่องขอทะเบียนพร้อมถ่ายเอกสารใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่วันเกิดของตนได้

๒๗. เมื่อจะขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๒๘. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๒๙. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๐. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๑. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๒. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑

๐ คนว่างงาน ผู้ว่างงานหรือผู้ถูกไล่ออกหรือพ้นจากตำแหน่งแล้ว ต้องยื่นเรื่องขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันว่างงาน

๐ การสมรส การจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายต้องยื่นเรื่องขอจดทะเบียนและแสดงหลักฐาน ณ ที่ว่าการอำเภอ

๐ การหย่าร้าง การจดทะเบียนหย่าตามกฎหมายต้องยื่นเรื่องขอจดทะเบียนและแสดงหลักฐาน ณ ที่ว่าการอำเภอ

๓๓. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๔. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๕. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๖. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๗. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๘. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑

๐ การรับราชการทหาร ชายต้องอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเกณฑ์เกณฑ์ทหาร

๐ การรับราชการตำรวจ ชายต้องอายุครบ ๑๘ ปี บริบูรณ์ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเกณฑ์เกณฑ์ตำรวจ

๓๙. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๔๐. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๔๑. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๔๒. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๔๓. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๔๔. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑

ประมาณ ๑๒-๑๕ บาทเท่านั้น
 ๒๖. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๒๗. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๒๘. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๒๙. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๐. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑

๗. ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษี

๓๑. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๒. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๓. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๔. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๕. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑

๓๖. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๗. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๘. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๓๙. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑
 ๔๐. เมื่อขายสินค้าขายปลีกเป็นประจำหรือครั้งๆ ๑

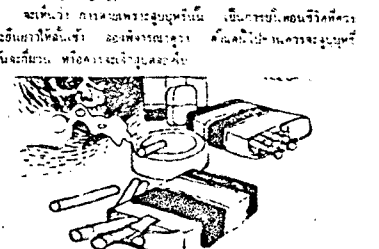
๐ กล้ายาสูบ ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษี
 ๐ กล้ายาสูบ ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษี
 ๐ กล้ายาสูบ ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษี
 ๐ กล้ายาสูบ ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษี
 ๐ กล้ายาสูบ ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษี

๘. บุหรี่ขายปลีกในร้าน

โดยสมัคร อาชวะเจษฎ์

๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน

๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน

๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน

๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน

๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน

๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน
 ๐ บุหรี่ขายปลีกในร้าน

การนำเอาหนังสือพิมพ์เข้ามาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา ย่อมเป็นผลดีทางหนึ่งในการช่วยพัฒนาการศึกษาของประเทศ จะเห็นได้ว่าฝ่ายสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของการศึกษาทั้งในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาโดยตรง เช่น สถาบันการศึกษา หรือในฐานะเป็นผู้ช่วยส่งเสริมการศึกษาของประชาชน เช่น กองการศึกษาผู้ใหญ่กระทรวงศึกษาธิการ ก็ตาม ต่างก็ได้เล็งเห็นคุณค่าของหนังสือพิมพ์ในด้านนี้เป็นอย่างดี จึงได้พยายามนำเอาหนังสือพิมพ์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในอันที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาที่ได้จัดไว้ ควยเหตุนี้ทางฝ่ายหนังสือพิมพ์จึงเป็นฝ่ายที่สามารถเข้าถึงประชาชนทุกชนทุกวัยได้มาก จึงควรที่จะไต่หาทางปรับปรุงการจัดทำหนังสือพิมพ์จากที่ได้อายุเต็มแล้วให้สนองการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยมีรูปแบบการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ที่เป็นความรู้และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย